

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA
EUROSYSTÉM

STANOVISKO EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANKY

ze dne 21. května 2008

na žádost České národní banky
k návrhu zákona o České národní bance
(CON/2008/21)

Úvod a právní základ

Dne 6. března 2008 obdržela Evropská centrální banka (ECB) od České národní banky (ČNB) žádost o stanovisko k návrhu zákona o České národní bance (dále jen „návrh zákona“).

Pravomoc ECB zaujmout stanovisko je založena na čl. 105 odst. 4 Smlouvy o založení Evropského společenství a na první, druhé, třetí, čtvrté a páté odrážce čl. 2 odst. 1 rozhodnutí Rady 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů¹, neboť návrh zákona se týká měnových záležitostí, platebních prostředků, České národní banky, shromažďování, sestavování a šíření statistických údajů v oblastech měny, financí, bankovníctví, platebních systémů a platební bilance a platebních a zúčtovacích systémů. V souladu s čl. 17.5 první větou jednacího řádu Evropské centrální banky přijala toto stanovisko Rada guvernérů.

1. Účel návrhu zákona

Hlavním účelem návrhu zákona, jenž má nabýt účinnosti dnem zavedení eura v České republice, je uvést vnitrostátní právní předpisy, které upravují postavení, působnost a činnost ČNB, do souladu se Smlouvou, statutem Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (dále jen „statut ESCB“) a dalšími relevantními právními předpisy Společenství, zejména pokud jde o právní integraci ČNB do Eurosystemu. S ohledem na rozsah a množství změn, jež jsou v této souvislosti vyžadovány, české orgány rozhodly, že navrhovaný právní předpis by měl mít podobu nového zákona o ČNB. Stávající právní úprava, tj. zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stávající zákon o ČNB“), který byl v posledních letech několikrát novelizován, bude platit až do dne zavedení eura v České republice.

2. Obecné připomínky

2.1 ECB vítá úsilí českých orgánů s cílem dosáhnout požadované úrovně právní konvergence. Návrh zákona řeší některé otázky, na které ECB upozornila v konvergenční zprávě z prosince 2006². Je

---

¹ Úř. věst. L 189, 3.7.1998, s. 42.

² Viz Konvergenční zpráva ECB z prosince 2006, s. 210-212.

však důležité znovu zdůraznit, že podle článku 109 Smlouvy „každý členský stát zajistí nejpozději ke dni zřízení ESCB, aby jeho vnitrostátní právní předpisy, včetně statutu jeho národní centrální banky, byly slučitelné s touto smlouvou a se statutem ESCB“. Česká republika tedy byla povinna zajistit slučitelnost svých vnitrostátních právních předpisů již ke dni svého vstupu do Evropské unie, tj. k 1. květnu 2004. V minulosti ECB identifikovala nesoulad českých vnitrostátních právních předpisů s příslušnými ustanoveními Smlouvy a statutu ESCB v oblasti nezávislosti centrální banky, zachování mlčenlivosti a zákazu měnového financování a zvýhodněného přístupu; tento nesoulad nebyl dosud odstraněn a nebude úplně odstraněn ani v případě přijetí návrhu zákona. Jiná lhůta však platí pro požadavky obsažené v právních předpisech, jež se vztahují k úplné právní integraci ČNB do Eurosystemu, které musí nabýt účinnosti až okamžikem, kdy dojde k úplné integraci, tj. dnem, kdy Česká republika přijme euro³.

- 2.2 S ohledem na shora uvedené vyvolává přijetí nového zákona o centrální bance, který jako celek nabude účinnosti až dnem zavedení eura v České republice, určité obavy. Za prvé, jelikož stávající zákon o ČNB bude platit až do dne přijetí eura v České republice, bude stávající nesoulad, který se netýká právní integrace ČNB do Eurosystemu a který ECB identifikovala ve svých konvergenčních zprávách, existovat i nadále. To bude představovat přetrvávající porušení povinnosti vyplývající ze Smlouvy, na kterou odkazuje předchozí odstavec. Vzhledem k tomu, že dosud není známo, kdy Česká republika zavede euro, mohl by tento stav po určitou dobu přetrvávat⁴. Z těchto důvodů by ustanovení návrhu zákona, která řeší existující nesoulad stávajícího zákona o ČNB a která se netýkají integrace ČNB do Eurosystemu, měla nabýt účinnosti ihned po přijetí návrhu zákona.
- 2.3 Za druhé, skutečnost, že mezi přijetím a nabytím účinnosti návrhu zákona by mohla uplynout dlouhá doba, může způsobit řadu praktických potíží. Návrh zákona v současné době například obsahuje množství odkazů na různé právní akty Společenství, které jsou relevantní z hlediska rozsahu působnosti návrhu zákona. Do doby, než návrh zákona nabude účinnosti, mohou některé z těchto odkazů z důvodu možné změny či nahrazení dotčených právních aktů zastarat, čímž vyvstane potřeba změnit přijatý zákon předtím, než nabude účinnosti.
- 2.4 Konečně je třeba uvést, že některá ustanovení návrhu zákona opakují přímo použitelná ustanovení práva Společenství. ECB se domnívá, že toto není nutné, neboť, jak ECB již dříve uvedla, přímo použitelná ustanovení práva Společenství není třeba do vnitrostátních právních předpisů „transponovat“⁵.

---

³ Viz rovněž Konvergenční zpráva ECB z května 2007, s. 33.

⁴ Vláda České republiky dodnes nestanovila oficiální datum, ke kterému by mělo dojít k přijetí eura.

⁵ Viz například stanovisko ECB CON/2007/43 ze dne 19. prosince 2007 na žádost Ministerstva financí Slovenské republiky k návrhu zákona o zavedení měny euro ve Slovenské republice a o změně a doplnění některých zákonů.

3. Konkrétní připomínky

3.1 Ustanovení o činnostech souvisejících s ESCB

Vydávání mincí

3.1.1 Ustanovení § 4 odst. 2 písm. b) návrhu zákona uznává pravomoc ČNB vydávat euromince v České republice⁶. I když toto ustanovení obsahuje poznámku pod čarou, která odkazuje na čl. 106 odst. 2 Smlouvy, mohla by ČNB zvážit, zda do ustanovení § 4 odst. 2 písm. b) nevložit výslovný odkaz na pravomoc Rady v souvislosti s vydáváním euromincí a na pravomoc ECB v souvislosti se schvalováním objemu emise euromincí, a to po vzoru ustanovení § 4 odst. 2 písm. a), jež výslovně odkazuje na pravomoc ECB při vydávání eurobankovek.

Minimální rezervy

3.1.2 Ustanovení § 30 odst. 1 návrhu zákona stanoví, že se ČNB podílí na uplatňování systému minimálních rezerv ESCB, zatímco ustanovení § 30 odst. 2 návrhu zákona se týká uplatnění práva ECB na shromažďování a ověřování informací týkajících se minimálních rezerv. ECB poznamenává, že oproti znění § 30 odst. 1, vůči kterému nemá ECB námitky (za předpokladu ovšem, že bude vloženo ustanovení o tom, že při výkonu své činnosti související s minimálními rezervami postupuje ČNB podle příslušných nařízení a obecných zásad ECB), je ustanovení § 30 odst. 2 příliš restriktivní a s ohledem na ustanovení § 30 odst. 1 není zcela nezbytné. ČNB by proto mohla zvážit, zda ustanovení § 30 odst. 2 z návrhu zákona nevypustit.

Správa devizových rezerv

3.1.3 Ustanovení § 31 odst. 2 návrhu zákona opravňuje ČNB k tomu, aby rozhodovala o výši vlastních devizových rezerv a aby určovala pravidla pro jejich investování. ECB by chtěla upozornit na článek 31.2 statutu ESCB, který se týká devizových rezerv národních centrálních bank a který stanoví, že všechny operace s devizovými rezervami zbývajících národních centrálních bankám po převodu devizových rezerv na ECB podle článku 30 statutu ESCB, které překračují částku stanovenou podle článku 31.3 statutu ESCB, podléhají schválení ECB s cílem zajistit soulad s devizovou a měnovou politikou Společenství. Za tímto účelem se doporučuje zapracovat výslovný odkaz na článek 31 statutu ESCB a na právní rámec přijatý na základě tohoto článku⁷.

Pravidla pro reprodukci bankovek a mincí

3.1.4 Ustanovení § 36 písm. b) návrhu zákona zmocňuje ČNB k tomu, aby vyhláškou stanovila podmínky, za kterých lze zhotovit reprodukce bankovek a mincí a za kterých lze vyrábět předměty úpravou je napodobující. V této souvislosti by měla ČNB zvážit zapracování odkazu na pravidla ECB týkající se reprodukce eurobankovek, která jsou obsažena v rozhodnutí ECB/2003/4 ze dne 20. března 2003 o nominálních hodnotách, specifikacích, reprodukci, výměně a stahování eurobankovek⁸.

---

⁶ Viz též ustanovení § 35 odst. 1 písm. a) návrhu zákona.

⁷ Viz rovněž stanovisko ECB CON/2006/17 ze dne 13. března 2006 na žádost slovinského ministerstva financí k návrhu zákona, kterým se mění zákon o Banka Slovenije.

⁸ Úř. věst. L 78, 25.3.2003, s. 16.

Ustanovení o pravomoci ČNB v oblasti statistiky

- 3.1.5 Ustanovení § 38 odst. 1 návrhu zákona odkazuje na příspěvek ČNB k tvorbě a sestavování statistik Společenství ze strany ECB a Eurostatu, přičemž stanoví, že ČNB „předává statistické informace a individuální údaje Evropské centrální bance a Eurostatu“. Pokud z tohoto ustanovení vyplývá, že ČNB má právní povinnost předávat statistické informace Eurostatu (jiné než statistiku platební bilance a statistiku investiční pozice vůči zahraničí, v souvislosti s nimiž je ČNB příslušným vnitrostátním orgánem v České republice), navzdory skutečnosti, že není členem Evropského statistického systému, mohla by ČNB zvážit přepracování tohoto ustanovení.
- 3.1.6 Podle ustanovení § 45 odst. 2 návrhu zákona, které se týká nakládání s důvěrnými statistickými údaji, může ČNB statistické informace, jež vzniknou agregací individuálních údajů za méně než tři vykazující osoby, poskytnout pouze jako důvěrné údaje určené výhradně pro statistické účely, jejichž zveřejnění je možné pouze se souhlasem těchto vykazujících osob. ECB poznamenává, že článek 8 nařízení Rady (ES) č. 2533/98⁹, který se týká režimu utajování informací v rámci statistiky ECB a který má před ustanovením § 45 odst. 2 návrhu zákona přednost, žádné takové výslovné omezení neobsahuje, a doporučuje, aby ČNB zvážila vztah mezi ustanovením § 45 odst. 2 a článkem 8 nařízení (ES) č. 2533/98 alespoň do té míry, že by se ustanovení § 45 odst. 2 vztahovalo rovněž na statistiku ECB.

3.2 Další otázky

Podmínky pro výkon funkce člena bankovní rady a skončení výkonu funkce

- 3.2.1 Znění § 16 odst. 1 návrhu zákona, který uvádí důvody skončení výkonu funkce člena bankovní rady¹⁰, není zcela v souladu se zněním článku 14.2 statutu ESCB a mělo by být odpovídajícím způsobem upraveno.

Znění § 16 odst. 2 návrhu zákona, který obsahuje důvody pro odvolání člena bankovní rady, je rovněž třeba uvést do souladu s článkem 14.2 statutu ESCB. Konkrétně znění „přestal-li (guvernér) splňovat podmínky pro výkon funkce stanovené zákonem“ by mělo být nahrazeno zněním „přestal-li (guvernér) splňovat podmínky pro výkon funkce ve smyslu článku 14.2 statutu ESCB“.

---

⁹ Nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou, Úř. věst. L 318, 27.11.1998, s. 8.

¹⁰ Výkon funkce člena bankovní rady končí zejména: i) uplynutím funkčního období; ii) vzdáním se funkce; iii) převzetím funkce, která je neslučitelná s výkonem funkce v bankovní radě (viz ustanovení § 15 odst. 1 návrhu zákona); iv) uplynutím dvou měsíců ode dne doručení odvolání z funkce, nepožádá-li odvolaný člen bankovní rady (nebo v případě odvolání guvernéra Rada guvernéřů) v této lhůtě o soudní přezkoumání; v) dnem, kdy nabyl právní moci rozsudek, kterým byl člen bankovní rady zbaven způsobilosti k právním úkonům, nebo kterým byla jeho způsobilost k právním úkonům omezena; a vi) dnem, kdy nabyl právní moci rozsudek, kterým byl člen bankovní rady odsouzen pro úmyslný trestný čin.

Legislativní pravomoc

3.2.2 Ustanovení § 52 odst. 1 návrhu zákona¹¹ upravuje společnou pravomoc ČNB a Ministerstva financí České republiky, pokud jde o přípravu návrhů zákonných úprav v oblasti měny, peněžního oběhu a peněžního trhu a návrhů zákonných úprav postavení, působnosti, organizace a činnosti ČNB jako ústřední banky České republiky a jejich předkládání vládě. Podle ustanovení § 52 odst. 2 návrhu zákona spolupracuje ČNB s Ministerstvem financí na přípravě návrhů zákonných úprav v oblasti finančního trhu, platebního styku, regulace vydávání elektronických peněz a devizového hospodářství a zákona o zavedení jednotné měny v České republice. ECB se domnívá, že § 52 návrhu zákona by měl být změněn tak, aby stanovil, že příslušnou legislativní pravomocí ČNB a Ministerstva financí není dotčena pravomoc příslušných orgánů EU v této oblasti.

Audit účetnictví

3.2.3 Podle ustanovení § 60 odst. 2 návrhu zákona je účetnictví ČNB „ověřováno nezávislým auditorem v souladu se Statutem“. Článek 27. 1 statutu ESCB vyžaduje, aby účetnictví národních centrálních bank Eurosystemu ověřovali auditoři, kteří jsou nezávislí a externí. Ustanovení § 60 odst. 2 by proto mělo být za účelem uvedení do souladu se statutem ESCB změněno tak, aby stanovilo, že auditor jmenovaný k ověření účetnictví ČNB má být rovněž externí auditor, tak jak to vyžaduje čl. 27 odst. 1 statutu ESCB¹².

Toto stanovisko bude zveřejněno na internetových stránkách ECB.

Ve Frankfurtu nad Mohanem dne 21. května 2008.

[podpis]

Prezident ECB

Jean-Claude TRICHET

---

¹¹ Ustanovení § 52 návrhu zákona ve velké míře odráží znění navrhované změny ustanovení § 37 stávajícího zákona o ČNB, k níž byla ECB nedávno konzultována – viz stanovisko ECB CON/2008/2 ze dne 7. ledna 2008 na žádost Ministerstva financí České republiky k návrhu zákona, kterým se vymezuje pravomoc Ministerstva financí a České národní banky připravovat a předkládat vládě návrhy zákonných úprav. ECB vychází z toho, že navrhovaná změna je nyní projednávána vládou a že znění ustanovení § 52 návrhu zákona bude upraveno tak, aby odráželo konečné znění navrhované změny.

¹² Viz např. stanovisko ECB CON/2006/4 ze dne 27. ledna 2006 na žádost Central bank of Cyprus k návrhu zákona, kterým se mění zákony o Central Bank of Cyprus z roku 2002 a 2003.